

Hoc modo ceteri modi tertie figure in primos modos pme figure referuntur quod subiecta descriptio declarat: in qua prior quintus quiper conuersionez resoluui non potuit: per impossibilitatez resolutus ē. Qdā bo. malū nō ē. ꝛ ꝛ ꝛ iacētes. oē iustū malū ē. Oē bonū iustū ē. ꝛ ꝛ ꝛ i vtrisque. Oē bonū iustū ē. Qdā iu. ma. nō ē. ꝛ ꝛ ꝛ iacētes. Oē bonū malū ē. Oē bonū vtrū ē. cōtra ꝛ ꝛ ꝛ iacētes. nullū iustū vtrū ē. Qdā bo. iustū ē. ꝛ ꝛ ꝛ i vtrisque. qdā bonū iu. ē. Qdā iu. vtrū ē. ꝛ ꝛ ꝛ iacētes. nullū bonū vtrū ē. Qdā bonū iustū ē. ꝛ ꝛ ꝛ iacētes. nulla vtrū iusta ē. Oē bonū vtrū ē. cōcesse ꝛ ꝛ i vtrisque. Oē bonū vtrū ē. qdā vtrū iusta ē. ꝛ ꝛ ꝛ iacētes. nullū bonū iustū ē.

In resolutione modi secūdi tertie figure in pmiū modū pme bec possibilitas euenit: q̄ duas ꝛias vno tēpore cōcedit q̄ fieri nequit. Illūq̄ enim due cōtrarie vno tēpore in vna propositione simul vere inueniēter. Nullū bonū malū ē. ꝛ ꝛ ꝛ iacētes. Oē iustū malū ē. Oē bonū iustū ē. ꝛ ꝛ ꝛ i vtrisque. Oē bonū iustū ē. qdā iu. ma. nō ē. ꝛ ꝛ ꝛ iacētes. Oē bonū malū est. Et in sequenti quoq̄ syllogismo duas concedit q̄ impossibile est.

Oē bonū iustū ē. cōtra ꝛ ꝛ ꝛ iacētes. nulla vtrū iusta ē. Oē bonū vtrū ē. cōcesse ꝛ ꝛ i vtrisque. oē bonū vtrū ē. qdā vtrū iusta ē. ꝛ ꝛ ꝛ iacētes. nullū bonū iustū ē. Nec nos illud turbet q̄ i q̄busdā cōtraria ppositio ꝛ cōclusio iuenit: i q̄busdā vō cōtraiacēs. Illūq̄ equaliter peccabit q̄ vtrisque ꝛias cōcesserit: tā si vtrisque ꝛiacētes. Illā quo modo cōtraiacentes vno tempore esse non possunt vnq̄: etiam contrarie.

Oē bonū vtrū ē. cōtra ꝛ ꝛ ꝛ iacētes. nullū iustū vtrū ē. Oē bonū iustū ē. cōcesse ꝛ ꝛ i vtrisque. Oē bonū iustū ē. qdā iustū vtrū ē. ꝛ ꝛ ꝛ iacētes. nullū bonū vtrū est.

Hec de categoricorum syllogismorum introductione Aristotelem plurimū sequens: ꝛ aliqua de theophrasto vel Porphyrio mutuatus quantum paritas introducendi permittebat expressi. Si qua vero desint in analyticis nostris calcatus exprimemus. Illuc vero quantum ad solam categoricorum syllogismorum formam expectabat perfectum hac nobis est: ꝛ ad cumulā introductionis elaboratū. Nec hoc nos perturbet: si que hic ppositiones ꝛ cōclusiones false sūt: q̄n quidē non vitates rerū s̄ cōnexiones syllogismoz figuraz ꝛ mōs suscepimꝫ differēdos. Illā his cognitis si quos ad factū studiū logice discipline disputationis subtilitas traxerit þus de abiguis disputatiōibꝫ discat. post ab his vitas in rebꝫ mēdaciūq̄ meditabitꝫ.

De syllogismo hypothetico liber primus.

Cum in omnibus philosophie disciplinis ediscendis atq̄ tractandis summum in vita positum solemnem existimem: tum iocundius: ꝛ veluti cum quodam fructu etiaz laboris arripio: que tecū comunicanda compono. Nam ꝛ ipsa speculatio veritatis sua quadam specie secunda est: sit tamen amabilior cuz in comune deducitur. Nullus enim bonus est q̄ non pulchrius elucescat: si plurimorum noticia comprobetur. Nam quod alias taciturnitate est compressus etiam iamq̄ silentio periturus lacius excrescit: ꝛ obliuionis interitu scientium participatione defenditur: sitq̄ iocundior disciplina. Cuz inter eiusdez sapientie conscios iubet esse sapientes. q̄ si accedat (vt totum mihi nunc res est) ea que sponte iocunda sunt: in amicitie participationem deduci: necesse est studiū suauitatem quodaz veluti dulcissimo caritatis sapore condiri. Nam cum

id in se optineat amicitia ppiū munus: vt nolit habere solitarias cogitationes tunc q̄ honeste quisq̄ cogitat nulli promptius nisi quem diligit confitetur. Quo factum est etiam si immensus labor cepto operi vias negabat animus tamen ad efficiendum quod aggressus fuerat tui cōtemplatione sufficeret. Quid enim magnum studiosus tui amor efficeret: si intra facilitatis terminos constitisset: Quod igitur apud scriptores quidem grecos perq̄ rarissimos strictum atq̄ confuse apud latinos vero nullos reperi: id tue scientie dedicatus noster ꝛ si diuturnius cepti tamen labor efficaciter excoluit. Nam cum categoricorum syllogismorum plenissime noticiam percepisses: de hypotheticis syllogismis sepe querebas in quibus ab Aristotele nihil est conscriptum. Theophrastus vero vir omnis doctrine capax rerum tantum sumas exequitur. Eudemus latiore docendi graditur viam: sed ita vt veluti quedam seminaria sparsisse: nullum tamen frugis videatur extullisse prouentum. Nos igitur quantum ingenij viribus ꝛ amicitie tue studio sufficimus: q̄ ab illis vtrū dicta breuiter vtrū fūditiꝫ omīssa sūt: elucidada diligēter ꝛ subtiliter psequēda suscepimꝫ: i q̄ re supate difficultatis pmiū fero: si tibi munꝫ imple se videar amicitie ꝛ si si videar satisfecisse doctrine. oīs syllogismus certis ꝛ conuenienter positis propositionibus continetur. propositio vero omnis aut categorica ē q̄ p̄dicatiua dicitur aut hypothetica ē q̄ cōditioalis vocatꝫ: p̄dicatiua ē i q̄ aliqd p̄dicatꝫ de alio hoc mō. hō aīal ē. dicit. n. aīal de hōie p̄dicatū ē. Hypothetica ē q̄ cū qdā cōditōe denūciat eē aliqd si fuerit aliud veluti si ita dicimꝫ. Si dies ē. lux ē. Hypothetice propositiones ex categoricis cōstāt: qd paulo posteriꝫ apparet quo fit: vt syllogismꝫ ex categoricis p̄ponibus iunctus ē: categoricꝫ appellatꝫ. i. p̄dicatiua: q̄ vō ex hypotheticis p̄ponibus cōstāt dicūt hypothetici. i. cōditionales: vt ergo hōz syllogismoz differētia videatur: spectada þus ē eoz i p̄positionū nā discretio. videt. n. i aliq̄bus p̄ponibus nihil differre p̄dicatiua propositio a cōditionali nisi tñ quodā oīonis mō. Velut si q̄s ita pponat. hō aīal ē. Id ita si rursus enūciat: si hō ē: aīal ē. De p̄pones oīonis quodā mō diuerse sūt. Rē vō si vidēt significasse diuersā. Primū igitur dicēdū ē q̄ p̄dicatiua p̄pō viz suā si i cōditōe: s̄ i sola p̄dicatiōe cōstituit. In cōditionali vō cōsequētie rō ex cōditōe suscipit. Rursus p̄dicatiua simplex ē propositio. Cōditioalis vō eē si poterit nisi ex p̄dicatiuis p̄ponibus cōiūgatꝫ: vt cū dicimꝫ si dies ē: lux ē: dies est atq̄ lux ē: due sunt p̄pones p̄dicatiue. i. simplices ad hoc illd ē quo maxie declarat vtrūq̄z ꝛpetas q̄ p̄dicatiua qdē p̄pō h̄z vnū subiectū terminū alterꝫ p̄dicatū: ꝛ id q̄ i p̄dicatiua p̄pōne subijcit illiꝫ suscipere videt nomē q̄ i eadē p̄pōne p̄dicatꝫ hoc mō vt cū dicimꝫ: hō aīal ē: hō subiectū ē: aīal p̄dicatū: ꝛ hō aīalis suscipit nomē: cū ipse hō aīal eē p̄ponit. CAt i his p̄ponibus q̄ cōditioales dicūt: si idē p̄dicatōis ē modꝫ. Illq̄z. n. oīno alterꝫ de altero p̄dicatꝫ: s̄ id tñ dicit eē alterū: si alterꝫ fuerit: veluti cū dicimꝫ: si peperit: cū viro cōcubuit. nō. n. tūc dicit ipse peperisse id eē: q̄ cum viro cōcubere: s̄ id tantū p̄ponit q̄ partus nūq̄z eē potuisset: nisi fuisset cū viro cōcubuit q̄ si q̄n i vna eadēq̄ p̄ponē ꝛpetas icurrerit: tūc sim nomen enunciate p̄ponis itelligēdi ratio variabit hoc mō. Illā cū dicimꝫ hō aīal est: p̄pōne facimꝫ p̄dicatiua: ac si ita proponamꝫ si hō est. aīal est. In cōditionalē vertit enūciationez. In p̄dicatiua igitur id spectabimꝫ q̄ ipse

homo animal sit: id est nomē in se suscipiat animalis. In conditionali vero illud intelligim⁹ q̄ si fuerit aliq̄ res que hō esse dicat: necesse sit aliqua res q̄ aīal eē nuncupetur. Itaq; ppō pdicatiua rē quā subijcit pdicate rei suscipere nomē declarat. Cōditiōalis vō ppōnis hec sētētia ē: vt ita sit aliqd si fuerit alterū: r̄ si neutrū nomē alteri⁹ suscipiat. Ita igit̄ ppōnib⁹ disgregatis exenūtiatiōnū p̄tate syllogisimū quoq; vocabulū suscipere: vt alij dicant̄ pdicatiui: alij cōdictōales. Mas in qb⁹ ppōnes pdicatiue sūt: eos pdicatiuos syllogisimos vocam⁹. In qb⁹ vero hypothetica ppositio p̄ma est (p̄tēst nāq; r̄ assumptio r̄ cōclusio esse pdicatiua) bi tantū p̄ vni⁹ hypotheticē ppōnis naturā hypotheticī r̄ cōditiōales vocāt. At de simplicibus qdē id est d̄ pdicatiuis syllogisimis duob⁹ libellis explicuim⁹ quos de eorū cōstructiōe cōfecim⁹. Post syllogisimorum vero simpliciuū disputationes ordo ē. vt de nō simplicib⁹ disseram⁹. Nō simplices vō syllogisimi sūt: qui hypothetici dicuntur quos latino noīe cōditiōales vocam⁹. Nō simplices vō dicuntur: quī ex simplicib⁹ cōstāt: atq; in eosdē vltimos resoluunt̄. Cum p̄serti p̄ime eorū ppōnes vim p̄tē ex categoricis. i. ex simplicib⁹ capiāt syllogisimis. nāq; p̄ma p̄positio hypothetici syllogisimi si d̄notat an vera sit pdicatiua cōclusiōe demonstrabit̄. Assumptio vō in plurib⁹ modis taliū syllogisimorū pdicatiua esse p̄spicitur. Itēq; cōclusiō veluti cū dicim⁹: si dies ē: lucet. At qui dies est: hec assumptio pdicatiua est: si q̄ratur pdicatiuo p̄bat̄ syllogisimo lucet igit̄ cōsequuta ē rursus pdicatiua cōclusiō super hec omnis cōditiōnalis ppō ex pdicatiuis (vt dictū ē) iūgit̄ q̄ si ex his r̄ fidem capiunt: r̄ ordinē partium sortiuntur: necesse ē categoricos syllogisimos hypotheticis viz cōclusiōis ministrare: sed quoniam de hypotheticis loquimur quid significet hypothesis pdicandum est: hepothesis nāq; vnde hypothetici syllogisimi acceperunt vocabulum duobus (vt Eudemo placet) modis dicitur. Aut enim tale aliquid ad quiescitur p̄r quandam inter se consentientiū conditionē q̄ fieri nullo mō possit: vt ad iuum terminum ratio perducatur: aut in cōditiōne posita consequentia vi coniunctiōis vel disiunctiōis ostenditur. Ac prioris quidem p̄positionis exemplum est: veluti cum res omnes corporales materiei forme q; concursu demonstramus subsistere. Tunc enim quod per rerum naturam fieri non potest ponimus. i. omnem forme naturā a subiecta materia si non re saltē cogitatione separam⁹: r̄ quī nihil ex rebus corporeis reliquū sit demonstratū: atq; ostēsum putamus eisdem conuenientibus corporalibus rerum substantiam confici: quibus a se disiunctis ac discedentibus interimatur. In hoc igit̄ exemplo posita cōsentiendi conditione: vt id paulisper fieri intelligatur q̄ fieri non potest: vt forme a materia separentur quid consequatur intendimus perire. s. corpora: vt eadem eisdem consistere comprobemus. Nam quoniam interitus corporalium rerum sequitur iure dicimus res oēs corporeas ex forma r̄ materia consistere. Sed huiusmodi ppōnes que r̄ consentientiū conditione pueniūt: nihil his differunt quas simplices categorice institutiōis p̄mi libri tractat̄ ostēdit. que vero a simplicibus differūt ille sūt: qn̄ aliqd dicitur eē: vt si eē. Si qd fuerit vel nō fuerit. Hec semp cū iūctiōib⁹ pponūtur: vt cū dicim⁹: si hō ē: aīal ē. Si ternari⁹ est spar ē: vel cetera huiusmodi: hec enī ita pponuntur: vt si qdlibet illud fuerit: aliud cōsequat̄: vel cū dicim⁹

mus si homo ē: equus nō ē. Rursus eodē mō pponit̄ in negatiōe quo superi⁹ i affirmatiōe p̄ponebat̄. hic enī dicit̄: Si hoc est: illud nō est. Et ad hūc modū cetera possūt: aut aliqñ hoc enūciari modo cū hoc sit: illud est: veluti cū dicim⁹. cū homo est: aīal est vt cū homo est: equus nō est: que enūciatio ppōnis eiusdē potestatis est: cuius ea que hoc modo pponit̄. Si hō est: aīal est. Si hō est equus nō est. fiunt et p̄positiōnes hypotheticē p̄ disiunctiōē ita: aut hoc ē: aut illud est. Nec eade; videri debet hec ppō que sic enūciat̄. Si hoc est: illud nō ē. Nec enī nō est p̄ disiunctiōez: sed per negatiōē. Negatio vō oīs īfinita ē: atq; ideo r̄ in cōtrariis: r̄ in cōtrariorū medietatib⁹: r̄ in disparatis fieri pōt. Disparata autē ea voco: q̄ tāntū a se diuersa sūt s; nulla cōtrarietate pugnātia: veluti terra vestis ignis: r̄ cetera. Mā si albū ē: nigrū nō ē. Si disciplina ē: hō nō ē. At in ea q̄ p̄ disiunctiōē sit: alterā semp poni necesse ē hoc mō: aut dies: aut nox. q̄ si ea cūcta q̄ p̄ negatiōē dici cōuenit: ad disiunctiōē trāferam⁹: ratio non p̄cedit. Quid enī si quis dicat: aut albū est: aut nigrū. Aut albū est: aut rubeū aut disciplina est: aut hō. fieri enī pōt vt nihil sit horū. Igitur quī p̄ disiunctiōē p̄positio in certis reb⁹ tm̄ in quib⁹ alter eorū euenire necesse ē ponit̄. hec autē per negatiōē separatio in omnib⁹ etiā bis que suam inuicē naturas perimunt poni pōt apta ratione discreta ē.

Omnis igit̄ hypothetica p̄positio vlt̄ p̄ cōnexionem fit (p̄ cōnexionē vō illū quoq; modū qui p̄ negatiōē fit esse p̄nūcio) vel p̄ disiunctiōē. vterq; enī modus ex simplicibus p̄positiōibus cōparatur. Simples autem sunt quas pdicatiuas p̄mo institutiōis categorice libro dixim⁹. He vō sūt: cui; aliquid de aliquo pdicat̄ vel affirmando vel negādo: vt dies ē: lux est. At si his media p̄ditio iterueniat fiat. Si dies ē: lux est: fitq; vna hypothetica p̄positio ex duab⁹ categoricis iūcta. S; quī omnis simplex p̄positio vlt̄ affirmatiua vlt̄ negatiua ē. q̄tuo; modis p̄ cōnexionē fieri hypotheticē p̄positiōes possūt. aut enī ex duab⁹ affirmatiuis: aut ex duab⁹ negatiuis: aut ex affirmatiua r̄ negatiua: aut ex negatiua r̄ affirmatiua. Mas autez omniū exēpla subdēda sūt: quo id qd dicim⁹ clari⁹ intescat. ex duab⁹ affirmatiuis. Si dies ē: lux ē. Ex duabus negatiuis: si nō ē aīal: nō ē hō. ex affirmatiua r̄ negatiua. si dies ē: nox nō ē: ex negatiua r̄ affirmatiua. si dies nō ē: nox ē. S; quī dictū ē idē significari si cōiunctiōe r̄ qn̄ cū hypotheticis p̄positiōib⁹ pponit̄ duob⁹ modis cōditiōes fieri possūt. Vno fm̄ accidēs altero vt habeāt ali quā nature cōsequētiā. Scdm̄ accidēs hoc mō: vt cū dicim⁹. cū ignis calid⁹ sit: celū rotūdū est. Non enī qa ignis calid⁹ est: celū rotūdū est. sed id hec p̄positio designat: qa quo tēpe ignis calid⁹ est: eodē tēpe celū quoq; rotūdū est. Sūt autez alie q̄ habēt ad se p̄sequētiā nature: hāz quoq; duplex mod⁹ ē: vni⁹ cū necesse ē cōsequi: ea tamē ipsa cōsequētia nō p̄ terminorū positionem fit: alius vō cui; sit cōsequētia p̄ terminorū positionē. Ac prioris qdēz modi exēplū ē vt ita dicam⁹: cū homo sit animal est: hec enī cōsequētia ē subnira incōcussa veritate. Nō enī idcirco animal ē q; homo ē. generis. n. causa spēs non est: sed fortasse a genere p̄ncipium ducitur: magisq; essētie causa ex vniuersalibus trahi potest: vt idcirco sit homo quia animal est. Causa enim speciei gen⁹ ē: vt q̄ dicit cū hō sit aīal ē: rectā ac necessariam cōsequētiā facit. p̄ terminorū vō positionē talis p̄sequētia nō p̄cedit. Sūt at̄ alie hypotheticē ppōnes: i quibus etiā

bus est consequentia necessaria reperit: et ipsius p[ro]p[os]itionis
 eam terminorum positio facit hoc modo. Si terre fuerit
 obiect[us]: defectio lune consequit[ur]: quia terre iteruenit obie
 ct[us]. Iste igitur sunt p[ro]p[os]itiones certe atque utiles ad demon
 strationem. partimur autem p[ro]p[os]itiones hypotheticas in suas
 ac simplices p[ro]p[os]itiones: et primam quidem cui iunctio p[ro]p[os]i
 nitur precedentem dicimus. Secundam vero p[ro]p[os]itionem uti hac
 si dies est: lux est: precedentem dicimus eam que dicit: si dies. Con
 sequentem vero partem lux est. in disiunctiuis vero p[ro]p[os]itioni
 bus ordo enunciandi precedentem vel p[ro]p[os]itionem facit: ut
 aut dies est: aut non est. Nam que prima p[ro]p[os]itur p[re]cedens
 que posterior consequens appellat[ur]. Ac de partibus quidem
 hypotheticarum p[ro]p[os]itionum ista sufficiunt.

C Illud vero expediendum videtur: quod est ab Aristotele dicitur. Idem
 cum sit et non sit: non necesse est idem esse: veluti cum sit.
 a. Si idcirco necesse est esse. b. a. si non sit: non necesse est
 esse. b. Idcirco quoniam non est. a. Ad huiusmodi vero rei demon
 strationem impossibilitatis diffinitio premittenda est: que
 est huiusmodi. Impossibile est quo posito aliquid falsum atque
 impossibile comitari eo nomine quo impossibile primit[us]
 p[ro]p[os]itum fuit. Sit igitur positum cum sit. a. esse. b. i. hac
 inter. a. et b. esse consequentiam: ut si concessus fuerit esse
 a. necesse sit concedere esse. b. Itaque p[ro]ponat si. a. est. b.
 est. dico quod si. a. non fuerit: non necesse est esse. b. Ac pri
 mum que sit p[ro]p[os]itionum consequentia consideremus. Si
 .n. fuerit tale coniunctum ut si sit. a. et b. esse necesse sit
 Si. b. non fuerit et. a. non esse necesse est. Ex tali de
 monstratione cognoscitur si sit. a. necesse sit esse. b. dico
 quod si. b. non sit. a. non erit. p[ro]ponat. n. esse. b. et sit si fieri
 potest. a. Sed deum est si sit. a. necessario concedit esse. b. Cum
 sit igitur. b. non erit. b. Nam quod ponimus si esse. b. non erit
 .b. quod vero ponimus. a. erit. b. erit igitur. b. ac non erit quod
 fieri non potest. Impossibile est igitur non esse. b. et esse. a.
 Et demonstratione quidem firma sic videtur. Exemplo
 vero id clarius. Nam si est homo: est animal. Si non est animal:
 non est homo. Non vero si homo fuerit animal non est.
 Multa. n. sunt animalia que homines non sunt. Itaque in
 p[ro]p[os]itione coniuncte si est primum secundum esse necesse
 est. Si secundum non fuerit: non erit primum. At vero si
 primum non fuerit: non necesse est ut non sit secundum nec
 vero necesse est ut sit. Id. n. demonstrandum esse dudum
 nobis p[ro]p[os]itum fuit. Sit. n. a. idque cum sit necesse sit
 esse. b. dico quod si non fuerit. a. non necesse est esse. b. nec
 id dico quoniam si non fuerit. a. necesse est non esse. b. sed
 tamen non necesse est esse. b. Nam quod paulo ante demon
 stratum est si. b. non fuerit non esse. a. si eundem. b. ter
 minum non esse contingerit non erit. a. Sed si cum non
 sit. a. necesse est esse. b. idem. b. ex necessitate erit. ac non
 erit. Nam quod. b. terminum non esse contingit: non erit.
 Quia vero si. a. non fuerit. b. esse necesse est erit. Idem igitur.
 b. terminus erit ac non erit quod est impossibile. **C** Ex his
 igitur demonstratum esse arbitror in coniuncta hypo
 thetica p[ro]p[os]itione si sit primum consequi ut sit secundum:
 si non sit secundum: consequi ut non sit primum. Si vero non
 sit primum: non consequi: ut sit vel non sit secundum. Nam et
 illud apparet si sit secundum: non consequi ut sit vel non sit
 primum. ut in ea p[ro]p[os]itione que est: si homo est: animal est: si
 animal sit: non consequitur ut sit homo vel non sit. quod si pri
 mum non sit: non consequitur ut necessario sit vel non sit
 secundum: velut in eadem p[ro]p[os]itione. si homo non fuerit: non
 necesse est ut aut sit animal: aut non sit. Ex omnibus igitur
 sole due consequentie stabiles sunt et immutabiliter con
 stant si sit primum: ut consequatur ut sit secundum. Si secundum si
 fuerit: necessario consequi: ut non sit primum. His itaque
 determinatis illud adiungam quoniam cum omnis hypothetis

ca p[ro]p[os]itio simplex non sit: atque ex aliis p[ro]p[os]itionibus
 coniungantur: sunt tamen hypothetice quedam que si reliquis
 conditionalibus coparentur simplices existimentur.
 Omnis. n. conditionalis p[ro]p[os]itio aut connera est: aut disi
 uncta. hec vero quoniam ex predicatiuis copulantur: in cones
 tris p[ro]p[os]itionibus quattuor fieri necesse est huius copula
 tionis modos. Namque hypothetica p[ro]p[os]itio aut ex dua
 bus simplicibus coniuncta est: et vocatur simplex hypo
 thetica: ut hec. Si. a. est. b. est veluti cum dicimus. si homo
 est: animal est. homo. n. est et animal est due sunt simpli
 ces p[ro]p[os]itiones. aut ex duabus hypotheticis copulatur:
 et dicitur composita veluti cum dicimus. Si cum. a. est. b. est.
 cum sit. c. est. d. veluti cum tali p[ro]p[os]itione enunciamus. si cum
 homo est animal est: cum sit corpus erit subiecta. Et
 enim si cum homo est. animal est: una est hypotheti
 ca. Alia vero cum sit corpus subiecta est ex quibus coniungitur
 una p[ro]p[os]itio que composita nuncupatur. Aut ex una
 simplici: et ex una hypothetica copulatur: velut hec.
 Si. a. est cum sit. b. est. c. veluti cum dicimus. si homo est
 cum sit animal est subiecta. Namque hoc est simplex p[ro]p[os]itio. cum
 sit animal esse subiecta hypothetica ex ipsa consequentia
 conditionis ostendit. Aut ex priore hypothetica et sim
 plici posteriore comitatur: ut cum dicimus: si cum sit
 a. est. b. erit et c. veluti hoc modo. si cum sit homo: animal
 est et corpus: hypothetica namque est ea que proponitur
 si cum sit homo animal est. Simpler posterior que hanc
 hypotheticam p[ro]p[os]itionem sequitur. i. corpus esse: he
 quoque quoniam non ex simplicibus copulate sunt: composita
 dicuntur. Sed porro quidem que ex simplicibus p[ro]p[os]itio
 nibus constant et simplices hypothetice nuncupantur:
 in duobus terminis constitute sunt. Terminos autem
 minime partes p[ro]p[os]itionis simplices quibus iunguntur
 appello. Que vero composita hypothetice sunt: ille qui
 dem que ex duabus hypotheticis constant quattuor ter
 minis copulate sunt. Ille vero que ex hypothetica et sim
 plici: vel ex simplici atque hypothetica coniuncte sunt hec tri
 bus terminis coniuncte sunt. Namque igitur que sunt hypo
 thetice simplices vel composita: dicitur similitudinesque
 dicende sunt. Nam que ex simplicibus copulantur: si ad eas
 que ex hypotheticis duabus iuncte sunt comparent. con
 sequentia quidem eadem est et p[ro]p[os]itio manet tamen termini du
 plicantur. Nam que locum in his p[ro]p[os]itionibus hypotheticis
 que ex simplicibus constant ipse simplices p[ro]p[os]itiones tenent
 eundem in his p[ro]p[os]itionibus que sunt hypothetice ex hypo
 theticis constantes: ille conditiones tenent: quibus ille
 p[ro]p[os]itiones inter se iuncte et copulate esse dicuntur
 Nam in hac p[ro]p[os]itione que dicit: si est. a. est. b. et i. ea
 que dicit si cum sit. a. est. b. cum sit. c. est. d. que locum
 in ea que ex duabus simplicibus continetur tenet ea
 que prior est: si est. a. eundem locum tenet. In ea pro
 p[os]itione que ex duabus hypotheticis p[ro]p[os]itionibus
 copulatur ea que prior est: si cum est. a. est. b. hic namque
 duarum inter se p[ro]p[os]itionum coniunctionis condi
 tione facta est consequentia. Itemque quam vim continet
 ex utrisque p[ro]p[os]itionibus copulate hypothetice ses
 quens portio que infertur id est. esse. b. eandem vim
 tenet in p[ro]p[os]itione ex hypotheticis iuncta ea que ses
 quitur id est cum sit. c. esse. d. atque id tamen differt: quia
 cum in prima p[ro]p[os]itione ex simplicibus iuncta p[ro]p[os]i
 tione p[ro]p[os]itionem sequatur: In secunda p[ro]p[os]itione ex hypothe
 ticas iuncta conditio consequentie conditionis consequentiam
 comitatur. Nihil. n. est aliud dicere si. a. est. b. est. que ei
 p[ro]p[os]itioni p[ro] que dicimus esse. a. illam esse comitem per
 que. b. esse predicamus. at i ea p[ro]p[os]itione que ex hypotheticis
 iuncta est cum dicimus. Si cum sit. a. est. b. cum sit. c. esse. d.

illud dicitur ei consequentia quae inter a. et b. est eadem est praesentiam comitem quae est inter c. et d. ita ut sicut sequitur posito a. est b. consequens sine dubio c. posito est d. **C**um in his propositionibus quae ex simplicibus et hypotheticis consistunt illa ratione conditionis consequentiae sequatur vel conditione consequentiae propositio comitatur. Nam cum dicimus si est a. cum sit b. est c. id intelligi volumus ei propositioni pro qua dicimus si est a. consequens eadem conditionem per quam dicimus cum sit b. est c. i. ut si est a. necesse sit b. termino comitem esse c. terminum cum vero dicimus si cum est a. b. est c. esse nihil aliud intelligi volumus nisi duarum inter se consequentiarum propositionum alterius propositionis consequens veritatem: ut si habeatur inter se consequentia a. atque b. necesse sit hanc conditionem consequentiae propositionis ei pro qua dicimus esse c. consequi veritatem. i. si necesse est a. posito esse b. necesse est et c. esse. Similes igitur syllogismi fiunt earum propositionum quae ex simplicibus et earum quae non ex simplicibus utriusque iunguntur. Earum vero quae ex una simplici et ex altera hypothetica copulantur. Diversi quidem a superioribus ipsi tamen inter se similes sunt. nec inter se utrumque prima hypothetica: secunda sit simplex an econverso prima simplex secunda hypothetica ad syllogismorum modos nisi forsitan ad ipsi tamen ordinis permutationem. cum igitur demonstrata fuerit earum propositionum quae ex simplicibus constant ratio syllogismorum demonstrata ut est earum quoque propositionum quae hypotheticis committuntur: et cum quarumlibet earum propositionum quae ex simplici et hypothetica praestant syllogismorum namque perspecta est etiam convergentis ordinis propositionum namque quales faciat syllogismorum praestant. Est et species aliarum propositionum in conexione positarum: quae media quodammodo sit earum propositionum quae ex hypotheticis simplicibusque iunguntur: et earum quae ex duabus hypotheticis copulantur. Nam si ad numerum respicias propositionum quasi ex tribus terminis constant et si ad conditionales autem referas quasi ex duabus conditionalibus videntur esse compositae quae medietas evenit. idcirco quoniam unus in his terminis comit utriusque conditionalibus inuenitur. **P**roponuntur vero haec vel per primam figuram vel per secundam vel per tertiam. **P**er primam hoc modo. Si est a. est b. et si est b. est c. igitur b. in utriusque numeratur et sunt quidem tres termini hi est a. est b. est c. due vero conditionales hoc modo. si est a. est b. si est b. est c. Illaque b. utriusque comit est atque ideo inter has propositiones quae ex tribus terminis: et eas quae ex quattuor componuntur mediae sunt huiusmodi propositiones. **P**er secundam vero figuram proponitur hoc modo. Si est a. est b. si non est a. est c. **P**er tertiam figuram sic si est b. est a. si est c. non est a. **A**c de connexis quidem ista sufficiant.

Conjunctivae vero propositiones semper ex contrariis constant: ut hoc. aut est a. aut b. est. altero. n. posito alterum tollitur et interempto altero alterum ponitur. Nam si est a. non est b. Si non est a. est b. Eodem modo et si sit b. non erit a. si non sit b. erit a.

His igitur expeditis ad conexas revertamur in illis. n. propositio propositionem: vel conditio conditionem: vel propositio conditionem: vel conditio propositionem sequitur. dicendum est igitur quae propositiones quarum propositionum consequentes esse videntur quae contrarietatis modo quae longissime a se differant. **Q**uae vero oppositionis praedictione dissentiant: Simplicium namque. i. predicatarum propositionum aliae praeter modum proponuntur. aliae cum modo praeter modum vero quae purum esse significant hoc modo dicitur. Socrates philosophus est: et quae similiter proponuntur. quae vero cum modo sunt ita proponuntur. Socrates vere philosophus est. **H**ic. n. vere modus est propositionis sed maximas syllogismorum faciunt praedictiones: haec propositiones cum modo enunciate: quibus necessitatis aut possibilitatis nomen adiungitur necessitatis

cum dicimus hoc modo. ignem necesse est calere. possibilitatis ut cum ita proponimus possibile est a grecis supari troianos. **Q**uo fit ut ois propositio aut inesse significet: aut inesse necessario: aut cum non sit aliquid: tamen enunciet posse contingere. quare quidem ea quae inesse significant simplex est: neque in ullam partem alias deduci potest. **E**a vero quae ex necessitate aliquid inesse significat: tribus dicitur modis. uno quidem quo ei similis est propositioni quae inesse significat: ut cum dicimus necesse est Socratem sedere: dum sedet. **H**ec. n. eandem vim obtinet ei quae dicit Socrates sedet. **A**lia vero necessitatis significatio est: cum hoc modo proponimus: hominem necesse est cor habere dum est atque vivit. hoc. n. significare ut haec dictio non: quoniam cum necesse est tamen habere quoad fuerit ille qui habet. **A**lia vero necessitatis significatio est uniuersalis et propria quae absolute praedicat necessitatem: ut cum dicimus: necesse est deum immortalem esse: nulla conditione determinationis appositae. possibile autem idem tribus dicitur modis. **A**ut. n. quod est possibile esse dicitur: ut possibile est Socratem sedere dum sedet: aut quod omni tempore contingere potest: dum ea res permanet cui aliquid contingere posse proponitur: ut possibile est Socratem legere. **Q**uoad. n. Socrates est potest legere. **I**tem possibile est quod absolute omni tempore contingere potest: ut avem volare. **E**x his igitur apparet alias propositiones esse inesse significantes alias necessarias: alias contingentes atque posibles. quare necessarias contingentes cum sit trina partitio singulare ex huiusmodi partitionibus ad eas quae inesse significant referuntur. **R**estant igitur due necessariae et due contingentes: quae cum ea quae inesse significant numerate. **S**ed omnes propositionum faciunt praedictiones. **O**mnium vero harum propositionum aliae sunt affirmatiuae: aliae negatiuae. **A**ffirmatiuae inesse significans est quae dicit Socrates est. **N**egatiuae quae proponit. Socrates non est. **N**ecessarias vero propositionum affirmatiuarum due videntur esse negationes una praedicta: altera vero opposita. **E**ius namque quae dicit necesse est esse. a. quolibet modo ex utriusque qui dicti sunt: aut ea est negatio quae dicit: necesse est non esse. a. aut ea quae dicit non necesse est esse. a. **Q**uamquam quidem ea quae dicit: necesse est non esse. a. praedicta est ei quae dicit: necesse est esse. a. **U**traque. n. false poterunt inueniri: veluti cum dicimus necesse est Socratem legere: necesse est Socratem non legere utraque mentitur. **N**am et cum legit non ex necessitate legit: et cum non legat nulla ne legat necessitate constringitur. **S**ed est utriusque possibile. **A**t vero ei quae dicit non necesse est esse. a. opposita est ei quae proponit necesse est esse. a. una. non. semper vera est semper falsa altera reperitur. **I**n contingentibus vero atque in possibilibus eadem ratio est. huiusmodi. n. quae dicit contingit esse. a. tamen ea videtur obiecta quae dicit: contingit non esse. a. tamen ea quae proponit non contingere esse. a. **A**tque ea quidem quae dicit contingit non esse. a. contingens negatio nuncupatur utraque esse potest cum ea affirmatione quae dicit. contingit esse. a. veluti cum dicimus contingit sedere Socratem: contingit non sedere Socratem: **E**t haec quaedam non dicuntur esse praedicta quoniam simul vere esse praestant. **A**t vero oppositae sunt quotiens ipsam contingens negatur: ut si aduersus eam quae dicit contingit esse. a. ea opponatur quae dicit non contingit esse. a. **I**d. n. ista significat omnino non posse contingere. quae cum ita sint cumque inesse significantes propositiones praeter vllum dicuntur modus: his ad esse iuncto aduerbio negatiuo negatio plena praeficitur. **Q**uae vero cum modo praefertur si necessarie sunt et ad esse negatio iungatur: ut ea quae et necesse est non esse: fit necessaria negatio. **S**i vero ipsi necessario negatio praeposatur:

natur: sit necessariū negatio affirmatiōi vehementer opposita: ut ea q̄ dicit nō necesse ē eē. Itē in p̄tingēti bus si ad eē negatio ponat: sit p̄tingens negatio ut ea q̄ dicit contingit nō esse. a. Si vō ipsi cōtingēti negatio iungat: sit p̄tingētis negatio p̄tingēti affirmatiōi vehementer opposita: ut ea q̄ dicit nō p̄tingit eē. Sed qm̄ oīs p̄positio aut vniuersalis est: aut particularis aut indefinita: aut singularis: p̄pōit hoc mō vniuersalis. Oīs hō legit. particularis sic. Socrates legit: necesse ē: ut sicut in categoricorū syllogismorū institutiōe mō stratū ē ille sibi maxie videantur opposite quecūq; vel vniuersaliter affirmāt: si p̄ticulariter denegat: vel vniuersaliter denegēt si p̄ticulariter affirmēt: et q̄ singulares sūt: si illa qdē i affirmatiōe posita: illa vō i negatione: q̄ cū vera sint: si hec eadem rō ad cōtingentes et necessarias referat: idē in necessariis et p̄tingentib⁹ inueniēt: ut si quis dicat oēm. a. terminum esse necesse est: aliusq; negat dicens non necesse ē oēs. a. terminū esse. fecit oppositā negationē. Et si dicat aliquis contingit oēm. a. terminū esse: itaq; aliquis neget: nō cōtingit oēm. a. terminum esse: fecit oppositam negationē. In vtrisq; n. et modū remouet et significationem vniuersalitatē extinguit. Atq; hoc qdē in simplicibus et categoricis p̄positionib⁹ euenire est: de quaz nā diligentius p̄secuti sumus in his voluminibus: q̄ in sc̄da editiōis expositione π̄p̄i ep̄. u. h. n. e. i. c. o. inscripsimus. Si q; igit p̄pōnum oīum conditionalium numerus q̄ rat ex categoricis poterit inuenire. Ac primū in cōnecris ex duabus simplicibus inquirendus est hoc mō. Nā qm̄ p̄positio simplex hypothetica: ex categoricis duob⁹ iungit vna eaz vel inesse significabit: vel p̄tingere eē simplr: vel necesse eē dupliciter. q̄ si sūt affirmatiue ququies affirmatiua enūciatione p̄ponēt. Sed qm̄ oīs affirmatio h̄z oppositā negationē. rursus ququies negatiua enūciatio poterit p̄nunciari. Erūt igit in p̄sa p̄positiōe q̄ vna p̄s ē hypothetice p̄pōnes in negatiōe. et affirmatione cōstitute modorū p̄pōnes decē. Sc̄da ē p̄positio que pars est hypothetice totidē affirmatiōib⁹ et negatiōib⁹ p̄ponipōt. Erunt igit eius quoq; enūciatiōis decē. Sed cuz prima p̄positio sc̄de p̄positioni quadā cōsequentiā copulet: ut vna hypothetica fiat oēs decē affirmatiue: et negatiue p̄pōnes oībus decē affirmatiuis negatiuisq; p̄positionibus applicabunt. Itaq; complete centū oēs efficiūt p̄pōnes he que connere ex simplicib⁹ coniungunt. Sc̄dm̄ hunc modū pōt p̄positionum numer⁹ inueniri in his p̄pōnibus que ex categorica et hypothetica copulant: vel q̄ ex duabus conditionalibus fiunt. Nā q̄ ex cōditionali et categorica cōstant: vel e diuerso et trib⁹ categoricis iuncte sūt. q̄ si duaz iter se p̄dicatiuaz affirmatiōe vel negatione cōplexio vel esse vel necessario: vel p̄tingēter eē quoz modos centū efficit p̄pōnes: qm̄ tertia p̄positio vel affirmatiua erit vel negatiua: et si affirmatiua quoz modis vel inesse significās: vel necessario inesse duplr vel p̄tingēter inesse duplr. Itēq; totidē negabitur modis simul si amplius q̄z decies p̄ponēt. Quo fit ut tertia p̄positio cū duab⁹ superioribus centū inter se modis copulatis atq; p̄plexis iuncta atq; cōmissa mille oēs faciat p̄pōnes. Centū nāq; duaz p̄positionum modi cum decē modis tertiē p̄positionis cōplicat mille modos perficiunt. Decies. n. centū mille sunt. Rursus qm̄ duabus hypotheticis iuncta conditionalis quattuor categoricis copulat: et due inter se prime categorice centū cōplexionib⁹ iungebāt: necesse est ut posteriores quoq;

due centū p̄plexionibus connectantur. q̄ si centus si periorū p̄positionū categoricarū modi centū posteriorū categoricarū modis complicant: fient decē milia modi cōplexionū. In illis autem p̄positionibus que tribus variant figuris: siquidē medius termin⁹ similiter et in p̄sa et i sc̄da hypothetica proponatur: mille erunt cōplexiones ad earum similitudines: q̄ ex trib⁹ categoricis cōnectuntur. Tunc. n. vnus atq; idē terminus in vtrisq; tres neq; ampli⁹ faciet enūciatiōes Similr. n. in vtrisq; proponitur hoc modo. si est. a. ē. b. si est. b. est. c. hic. n. b. terminus et ad. a. terminum et ad. c. positus est inesse significās. Idē in necessariis et contingētibus intelligendū ē. at si ita proponat. si est a. est. b. et si necesse est esse. b. est. vel non est. c. due p̄positiōes cōditionales. i. quattuor p̄dicatiue sūt. Quo fit ut fm̄ eas q̄ ex p̄dicatiuis quattuor connectuntur: decē milia faciunt p̄plexiones atq; hi numeri tam in prima q̄z in sc̄da vel tertia sunt inspiciendi figura. Et nos qdē quātus eē p̄positionū numerus posset ascripsimus nunq; tñ dissimiliter terminus medius enūciatur. Nāq; ut fiat extremorū conclusio medi⁹ terminus intercedit: cuius cōitas extrema coniungit. Qd si medi⁹ diuersis modis in vtraq; p̄positione dicat: nec cōnectuntur extrema. atq; ideo nec syllogismus qdē fieri vllus pōt: cū presertim nec vna quidē p̄positio dici possit in q̄ medius termin⁹ dissimiliter enūciat. Longe at multiplex numerus p̄positionū existeret si inesse significās et necessarias et p̄tingentes affirmatiuas negatiuasq; p̄pōnes per vniuersales et p̄ticularē vel oppositas: vel subalternas variem⁹. s; id nō conuenit qz conditionalium termini p̄positionum indefinito maxie enūciantur mō. Atq; ideo superuacua iudicauī determinatāz fm̄ quantitatem p̄positionū q̄rere multitudinē: cum determinate cōditionales poni nō soleāt: fere aut hypothetice p̄positiōes nec p̄ necessitatē quidē vel per contingens enūciat sed ille maxie in vsū colloctionis ducūt: q̄ inesse si significant. Oēs vō necessariam consequentiā tenere volunt: et q̄ inesse significant: et qbus necessitas addit et qbus predicatio possibilitatis aptatur. hec. n. terminis applicatur. Necessitas vō hypothetice p̄pōnis et ratio eaz p̄positionū: ex quibus iungunt inter se cōnexiones consequentiā q̄rit: ut cum dico. Si Socrates sedet et viuit: neq; sedere eū: neq; viuere necesse ē s; si sedet: necesse ē viuere. Itē cū dicim⁹ si sol mouetur: necessario venit ad occasū: tātūde significat q̄z si sol mouet veniat occasum. Necessitas. n. p̄positio nis in consequentiē immutabilitate consistit. Itē cuz dicimus si possibile ē legi libz: possibile est ad tertium versus puenire. Rursus necessitas consequentiē serua ta est. Nā si possibile est legi libz: necesse est id possibile eē: ut ad tertium versus perueniatur. Opponit aut hypotheticis p̄positionibus ille sole q̄ earū substantiā perimunt. Substantia vō p̄positionū hypotheticarū in eo est: ut eaz consequentiē necessitas valeat p̄manere. Si q; ergo recte conditionalis repugnat: id efficit ut eaz destruat consequentiā: veluti cū ita dicimus. si est. a. est. b. nō in ea repugnabit si mōstret aut nō eē. a. aut nō eē. b. sed posito quidē. a. ostendit nō statiz conseq eē. b. s; posse eē. a. etiā si. b. termin⁹ non sit: s; si negatio sit: conditionalis eodem destruet mō ut cū dicimus si est. a. b. non est. Non ostendendum est aut nō eē. a. aut. b. eē sed cū sit. a. posse eē. b. terminū Sunt at hypothetice p̄positiones alie quidem affirmatiue: alie negatiue: s; de his nūc loquor q̄ in cō

sequentia posite in connerione esse dicuntur. Affirmatiua quidem vt cum dicimus. si est. a. est. b. si. a. non est. b. est. Negatiua si est. a. non est. b. Si non est. a. non est. b. Ad consequentem. n. propositionem respiciendum est: vt an affirmatiua an negatiua sit propositio iudicetur. Idē de cōpositis propositionibus conditionalibus intelligi oportebit. De his autē propositionibus que in disunctione sunt posite: cum de earuz syllogismis tractauero. cōmodius atq; liberius dicaz.

Quod partibus constent hypothetici syllogismi.

Hypotheticos syllogismos quos latine conditionales vocam: alii quq; alii quatuor alii tribus constare partibus arbitrantur: quoz mox controuersiam diiudicabo: si prius quibus noibus taliū partes syllogismorum appellentur ostendero. Qm. n. omnis syllogismus ex propositionibus teritur prima vel propositio vel sumptū vocatur. Sda vero dicitur assumptio bis que inferē conclusio nuncupatur. Cum. n. ita dicimus. si homo ē animal est. Homo autem est: animal igitur est. ea q; dem enunciatio per quā dicimus. si homo est: aial ē. propositio vel sumptū vocatur. ea vō quā huic adiungimus. est autē homo assumptio dicitur tertia conclusio noīatur per quā ostendimus esse aial qui homo fuerit. Sz qm sepe euenit: vt ppositiōis enunciate cōsequētia nō sit verisimilis ppositioni sepe adiungit approbatio per quā id q; est propositū: verum eē monstret. Assumptio quoq; sepe ad fides per se non vī idonea huic quoq; iuuantē probationis adiungit: vt vera eē videat. Quo fit vt sepe quq; partes: sepe quatuor. Interdū tres hypotheticos syllogismos hēre contingat. Illā quq; constabit partibus si 2 ppositio 2 assumptio probationibus indigebūt. q; siue ppositio siue assumptio probationū indigebit: q; dripartit' ē syllogismus. Qd si neutra ē approbāda: tripartitus relinqt. In hac vō snia 2. M. Tullius esse deprehendit. In rethoricis. n. syllogismos quosdam quq; partitos eē: quadripartitos alios confirmat. Quibus vō talium syllogismoz non placet ptes vltra ternarium numerū propagari. Idē propositionū probationes: atq; assumptiōnū non putant in syllogismi partibus esse ponēdas. Neq; propositionē esse: de qua syllogismus pōt eristere: cui nō cōsentit auditor. q; si p se dubia est: ea q; ppositioni dubie adiungit faciens fidem eidē cui adiungitur ppositioni: facit vt idonea sit syllogismo: ac p hoc tūc incipit eē syllogismi ppositio cū talis p probationē reddat: vt ex ea aliquid colligi possit. tūc vō aliquid ex ea colligi pōt: cū probationis auxilio poterit ab auditore cōcedi. Quocirca mēbz quoddā: 2 q; si fulcimentū dubie ppositionis: vel assumptiōis probatio eē vī non pars ēt syllogismi. Sed nra snia bis potius accedit qui tribus partibus cum constare p nunciat. Etenim quelibet probatio que vel ppositioni vel assumptiōi copulat: propositionis eē: vī assumptionis probatio dī. Luz igitur non ad syllogismū sed ad propositionē vel assumptiones referat. cuius est probatio: non opz eā syllogismi proprie partes videri. Illā illud q; obūci pōt: nullus ignorat q; partium ptes ēt totius eē partes dicantur. Sed plurimū refert vtrum ipse sint primitus partes totius. An in secundaz partū postremitate ponantur. Amplius si sit per se nota probabilis propositio totus syllogismus pbatōne nō indiget. Qd si p se propositionis nulla fides est: necesse est vt ea ppositio quodā velut testimo pbatōnis indigeat. Non igit. syllogismus pba-

tionē in eo q; syllogismus est indigebit: sed ppositio si fide propria destituta sit. Idē ēt de assumptione dici pōt. Quare manifestū est eoz sniam preponendaz q; syllogismus tribus partibus tm iungitur. Preterea si q; propositio probationis indigeat. vt eam vera fides seqtur: aliquo demōstrabitur syllogismo. Quo circa quidem fieri potest: vt recte syllogismus pars syllogismi simplicis esse dicatur. Ipsam. n. probationem propositionis syllogismum vel ex syllogismo esse necesse est. Idis igitur terminatis de his protinus syllogismis: quozum propositiones in connerione posite duobus terminis constant exemplificandum videtur. Horum autem multiplex forma est. quatuor. n. sunt per precedentis propositionis affirmationē qui sunt primi hypothetici atq; perfecti. quatuor vero p sequentis negationē q; cu; demonstratione indigeant non vident eē pfecti. Idioris vero negatiōe: 2 sequētis positione nullus oīno syllogismus efficit. Oium igit. taliū propositionum primum numerus explicet: vt qui fiant ex his syllogismi: facilis acgrat agnitio. Sunt at quatuor. si est. a. est. b. si est. a. nō est. b. si nō est. a. est. b. nō est. a. nō est. b. Ac de prioribus quidez syllogismis atq; pfectis primo loco dicēdū est. Horū .n. primus modus est hic a prima veniens ppositione si est. a. est. b. At q; est. a. Est igit. b. cum. n. prima ppositio eam conditionem preponat: vt si sit. a. necesse sit consequi essentiaz. b. termini id assumptio qd pcedit assumit: ac ponit: dicitq;. At q; ē. a. Cōsequitur igitur vt sit. b. Id. n. ex consequentia prime propositionis effectū est: At si id q; sequit. assumendo ponamus: nullus efficit syllogismus. Age. n. sit bmodi consequentia vt si sit. a. sit. b. assumaturq; q; sequitur hoc mō. At ē b. nō cōsequitur vt sit vel non sit. a. Id vero clarius fiet exemplo. sit. n. propositio. si homo est: animal ē: assumaturq; esse aial. qd sequitur: nō necesse erit hominem vel eē: vel non eē. Scdus vero modus est eozum in qbus prior ppositionis pars in assumptione reperit q; venit ex scda ppositione superius digesta. hoc mō. si est. a. non est. b. at est. a. nō est igit. b. id. n. propositū fuerat si eēt. a. non eē. b. Sumpto igit. pcedente psequentis est facta conclusio. qd si pns sumas nullus vī fieri syllogismus: q; nec consequit vlla necessitas hoc mō. si est. a. non ē. b. at non ē. b. non necesse est eē. a. vel non eē. Age. n. sit propositio. si ē nigrus non ē albū: 2 id q; sequitur assumatur. at non ē albū non necesse erit esse nigr: vel non eē: q; cum non sit album poterit esse medium. Tertius vero modus est taliū syllogismoz qui venit ex tertia ppositione quozum in assumptione ponitur id qd pcedit hoc modo. si non est. a. est. b. at nō est. a. est igit. b. igit. hec conclusio rursus ex conditione propositionis euenit. id. n. fuerat ppositum vt si non eēt. a. eēt. b. q; si conuertas 2 sumas eē. b. i. q; consequitur: non necesse erit eē: vel non eē id qd pcedit. Sed huius exēpluz non pōt inueniri eo q; si ita pponatur vt cū non sit. a sit. b. nihil eē mediū videat inter. a. atq; b. Sz in his si alter nō fuerit: statim necesse est eē alter. 2 si alter fuerit: statim necesse est alter non eē vī ergo quodā mō ex cōsequenti posito in his fieri syllogism'. Sed quātū ad rei nām ita est. Quātū vō ad propositionis ipsi' ptinget pditionē: minime consequit. Qd qdē ex his patet q; superius dicta sunt. In vtrūq; superiorib' modis psequēti posito nihil ex necessitate collectū ē. hic vō terti' modus quātū ad cōplexionē pponuz ptinget in quo si id. ponendo q; sequebat. assumit: nullū efficit

efficit syllogismū. Quātū vō ad rez nām: in qbus so-
lis be ppōnes enunciari possunt: vř eē necessaria cō-
sequētia hoc mō. vt si dies non ē: nor sit. si nor sit: di-
es non sit ex necessitate consequit. similesq; sunt syllo-
gismi bis q in disunctione sunt qstituti: de qbus pau-
lo posteri? Memorabo: quorūq; ad illos r dñas r si-
militudines dabo. Quartus modus ē ex quarta p-
positione: cū ita pponitur. si. a. non ē. b. nō ē. at nō ē.
a. nō ē igit. b. Rursus. n. id conseq ex ppositiōe mon-
strat: q pposuit nō fore. b. si. a. prior termin? nō fuis-
set. At si id qd seq assumamus: nulla vř fieri posse ne-
cessitas: veluti si ita dicam? nō ē at. b. nō necesse erit
eē: vel non eē. a. Age. n. pponat: si aīal nō ē: nō eē ho-
minē assumaturq; at nō ē hō: nō necesse ē vt vel sit.
vt nō sit aīal. Demonstratū igit ē i bñdi syllogismis si
id qd pcedit ponēdo assumit. pfectos atq; ex ipsis p-
positionib? pbabiles: r necessarios fieri syllogismos
Si vō id q seqtur ponēdo assumatur: nullā fieri ne-
cessitatē pter in tertio mō: q cū sit similis bis syllogis-
mis. qui per disunctionē ppositis enunciationib? fi-
unt: vř in rebus de qbus proponi pōt: seruare neces-
sitatē: cū in cōplexione non seruet: q ex ceteris trib?
modis arguitur primo: secundo atq; quarto: in qui-
bus sumpta sequente ponēdo propositionis parte ni-
bil ex necessitate conficitur: ac de bis quidem syllo-
gismis: qui duobus terminis iunguntur: quorum pri-
ma pars propositionis ponēdo assumitur: quantus
ad institutionis pertinet modum sufficienter expressi-
mus. Nunc vero dicendū est de bis quoz consequēs
propositionis ita sumitur: vt perimatur. Ex bis quat-
tuor sunt modi: cum prior propositionis ps nō possit
in assumptione perimi. vt vlla syllogismi necessitas
consequitur. est igitur primus modus talium syllogis-
mōrū a prima propositione. veniens hic. Si est. a. est.
b. at nō est. b. non est igit. a. hic igitur. b. terminus q i
prima ppositione consequens fuerat: in assumptione
est interēptus: vt. a. terminus q propositionis prima
ps fuerat interimere: eaq; necessitas tali rōne pba-
bitur. propositū nāq; est. si. a. sit. b. esse. Et assumptio
facta est vt sequens ps propositionis interimere.
i. non esse. b. Dico q; consequitur non esse. a. nā si pōt
esse. a. cum non sit. b. frustra erit propositio: que ait si
a. sit esse. b. at qui ea propositio valet. cū igitur sit. a. ē
b. Qd si cū non sit. b. sit. a. quod. s. ex assumptione p-
ponitur: idē. b. erit: r non erit. nō erit: q; b. non eē p-
ponit assumptio: erit aut: quia si est. a. erit. b. quod fi-
eri nō pōt. Non igit si. b. nō fuerit erit. a. hic ē ergo
primus modus talium syllogismoz: qui ex interēpta p-
te consequenti propositionis fiūt: q non sunt perfecti
neq; ex se cogniti: s; indigent quā superius proposui:
vel alterius cuiuslibet pbationis: vt veri eē mōstrēt
Qd si prima pars ppositionis interimat: non erit syl-
logismus. age. n. ita dicamus. si est. a. est. b. at nō est. a.
non sequit: vt sit vel nō sit. b. vt ēt demonstrem? exē-
plo. Sit. n. propositio si homo est: animal est. Si hō
non est non necesse est eē vel non esse aīal. Secundus
modus per contradictionē assumptionis: q a scda p-
positione descendit: ille est cū ita proponimus. si est.
a. non est. b. At qui. b. est. igitur. a. nō est. Hic. n. rur-
sus cum scda ps ppositionis. b. nō eē diceret si. a. fuis-
set assumptio. b. esse. pñciat. Affirmatio autē peri-
mit negationē: per assumptionē consequit vt. a. non
sit hoc mō. Sit. n. propositio. si. a. est. b. nō ē: r sit. b.
Dico q; non erit. a. nā si erit. a. cū sit. b. idem. b. erit. r
non erit. Nō erit qdem ex prima propositione q dicit

si est. a. non est. b. erit autem per assumptiones: ergo
dicimus esse. b. At si precedens pars propositionis
auferatur non fiet vlla necessitas. Age. n. in bñdi
propositione. Si. a. est. b. non est. ita dicamus. At qui
non est. a. non consequit vř sit vel non sit. b. Id vero
tali arguitur exemplo. Dicimus. n. si nigrum est: al-
bum non est. Assumamusq; non esse nigrū: non statim
consequitur: vt vel album sit vel non sit. pñt. n. esse
aliquid mediorum. Tertius modus ille est ex tertia p-
positione deductus: cū ita proponit. Si. a. non est. b.
est. b. autē non est. a. igitur est. Hic quoq; consequēs
pars propositionis assumpta est: r cum in propositio-
ne affirmaretur: in assumptione negata est: r est rata
consequētia perficiens syllogismum hoc mō. Nam
si verum est: cū non sit. a. esse. b. dico q; si. b. non sit ē.
a. nā si poterit cū. b. non sit nō esse. a. frustra ē pñcip-
positio q dicit. cum nō sit. a. esse. b. eritq; b. ac nō erit
Non erit quidē ex ea assumptione: q proponit non eē
b. erit autem quia si. a. terminus esse negabitur posi-
to non esse. b. termino cū non sit. a. erit. b. q est ipossi-
bile. Non igitur potest fieri: vt cū non sit. b. sit. a. Lō-
sequitur igitur: vt cum nō sit. b. sit. a. quod si prior ps
propositionis que precedens est auferatur: nullus est
syllogismus hoc modo: vt cum dicimus si. a. non est
esse. b. si assumamus. At qui est. a. nihil euenit neces-
sario: vt vel sit. b. vel non sit secundū ipsius pplexio-
nis naturā. Nam hic quoq; vt in his in quibus in as-
sumptione secundus terminus ponebatur: dicendum
est scdm ipsius quidē cōplexionis nām nullū fieri syl-
logismum. Scdm terminos vero in quibus solis dici
potest: necesse est. si. a. fuerit. b. non esse. in contrariis
enim tantū r immediatis. i. medium non habētibus
hic sola propositio vere poterit predicari: velut cū di-
cimus: si dies non est: nor est: siue non fuerit dies nor
erit: siue non fuerit nor dies erit. siue dies fuerit nor
non erit: siue nor fuerit dies nō erit. Quartus mod?
est horum syllogismozum ex quarta ppositione descē-
dens: cuius bec prima propositio est: si nō est. a. non ē.
b. est aut. b. erit. igitur. a. hic quoq; secunda pars pro-
positionis assumpta est: r qm in negatione eadē fue-
rat posita affirmatiōe est interempta. Affirmatio. n.
vim negationis intermit. hic quoq; eodē modo syl-
logismi necessitas cōtinetur. nā si posito cū non sit. a.
nō esse. b. assumatur esse. b. dico q; consequens ē ēt.
a. esse. nam si potest cum sit. b. non esse. a. frustra est
prima propositio: que cum a non sit. b. non esse pñun-
ciat. fiet igitur rursus vt idem. b. sit. ac nō sit. Et assū-
ptione namq; erit. b. ita enim dicitur at. b. est. Si ve-
ro hoc posito possit non esse. a. rursus. b. non erit q;
prima propositio ait. si non sit. a. non est. b. quod est i
possibile. quod si ea portio propositionis que prece-
dens est: auferatur: nihil euenit necessarium. Age. n.
ita dicamus. si non est. a. nō est. b. Assumamusq; at q
est. a. non consequitur: vt vel esse vel non esse necessa-
rio. Concludatur vt in hoc syllogismo: si non est aīal
non est homo: at qui est animal: non necesse est eē ho-
minē vel non esse. hi igitur quattuor syllogismi imp-
fecti dicuntur: idcirco qm per se non hñt apertā atq;
perspicuam consequētie necessitatem: eaq; illis ex p-
latione conficitur. vt igitur breuiter cōcludendum sit
in hypotheticis simplicibus syllogismis conneras ha-
bentibus propositiones. quoquomodo factis si quidē
prima pars propositionis assumitur. si ea proponitur
fiūt quattuor syllogismi per se cogniti atq; pfecti. Si
vero id quod cōsequitur assumatur nulla est syllogis-

mi necessitas: nisi in tertio tantum qui non propter
 ppletionis nam: sed propter terminorum contrarietate: in quibus
 solis dici potest: ut conclusionis necessitate tenere.
 itaque si quidam in assumptione ex his quae in propositione
 sunt pronunciata: ponat quattuor: vel quosque necesse est
 fieri perfectos syllogismos. Perfectos quattuor: ubi prima
 pars propositionis. v. ubi ubi secunda pars propositionis
 ponendo assumit. si non ad complexioneis nam: sed ad
 terminos aspiciamus. si quidem vero ex his in assumptione
 ne: quae prima propositio enunciat: auferat si quae est consequens
 ps propositionis auferat sicut imperfecti probatione indigentes
 quattuor syllogismi: Si vero prior propositio ps auferat: nulla erit
 necessitas syllogismi: nisi in tertio tantum: ubi non facit necessitate
 complexio: sed terminorum nam. quocirca hic quoque quattuor vel quosque
 sunt syllogismi. quattuor quidem. si secunda pars propositionis
 fuerit interepta. Quintus vero si eum non complexiois nam. sed
 terminorum proprietatem metiatur. Quocirca si ex duobus terminis
 propositio prima constat. viii. sunt vel. x. nec amplius syllogismi.
 ac de his quidem conditionalibus syllogismis quorum propositio
 contere sunt et ex duabus predicatiuis simplicibus constant: sufficienter
 expeditum est. Illuc de his syllis dicendum est: quod predicatiua et
 hypothetica predicatiuaque connectunt. Horum autem facile complexiones
 omnium syllogismorum apparebunt: si prius earum numerus exponat.
 Sunt igitur priores quidem: quae ex predicatiua atque hypothetica
 connectuntur. Si sit. a. cum sit. b. est. c. si sit. a. cum sit. b. non est. c.
 si sit. a. cum non sit. b. non est. c. Si non sit. a. cum sit. b. est. c.
 si non sit. a. cum sit. b. non est. c. Si non sit. a. cum non sit. b. est. c.
 si non sit. a. cum non sit. b. non est. c. Ac primum quod sit earum nam:
 videbitur esse tractandum. Illudque et quoque modo conditio ponat:
 conditionalis propositio fieri: si illa consequentia propositam veniet
 conditionem. nam si quis ita dicat. si homo est: cum sit animal: animalium
 est non ut facere apposita conditio consequentiae necessitate. Illam
 etiam si non sit homo: nihilominus tamen: cum sit animal: animalium
 est. at si ita ponatur: si sit homo cum sit animalium est animalium
 videtur. Consequentiae ratio in conditione consistere. Illudque enim
 necesse est cum animalium sit animalium esse: nisi homo vel aliquid
 tale fuerit: quod animalium esse proponitur. Tunc enim animalium
 esse necesse est: homo namque vel quodlibet aliud tale animalium
 est. Per singulas igitur propositiones eundem est et spectanda earum
 singularum natura hoc modo. Prima propositio quae quum enunciat.
 Si est. a. cum sit. b. est. c. talis esse debet. ut. b. quidem possit
 esse et preter. a. si tamen fuerit. b. non esse non possit. Rursus idem. b. terminus
 possit etiam esse: cum non est. c. nec sit necesse. ut. b. posito sit
 etiam. c. sed tunc tantum necesse sit esse. c. quum. b. terminus. a. terminum
 sequitur: ut si sit. a. homo. b. animalium. c. animalium enim et preter
 hominem: et animalium esse potest. Si vero sit homo: animalium
 necesse est esse et cum animalium hominis essentiam consequitur:
 consequitur ut ipsum animalium sit animalium. Item secundam
 propositionem: quae ait: si est. a. cum sit. b. non est. c. huiusmodi
 oportet. ut. b. quidem preter. a. esse possit. sed cum fuerit. a. etiam. b.
 necesse est esse. at vero. c. tale sit ut simul quodcumque
 cum. a. esse non possit. cum. b. vero esse possit. et non esse. sed
 tunc tantum. c. cum. b. esse non possit: quum. b. terminus. a. terminum
 sequitur. ut si sit. a. homo. b. animalium. c. insensibile. Illamque
 animalium preter hominem esse potest. at si homo sit: ut sit
 animalium necesse est insensibile vero potest esse animalium et non
 esse. Sed tunc insensibile: et animalium non conueniunt: cum idcirco
 est animalium: cum homo

esse predictus est. Tertia vero propositio. a. quidem terminum
 debet habere: qui nunquam simul esse possit. cum. b. termino. c. vero
 terminum tale esse oportet: ut possit esse quidem et non esse: si non
 fuerit. b. sed tunc tantum necesse sit esse. c. terminum. si. b. terminus
 non sit: si idcirco si est. b. quum. a. terminus esse predictus est. ut
 si sit. a. homo. b. inanimatum. c. sensibile. Illam si est homo: non
 est inanimatum sensibile vero esse potest simul et non esse: cum
 inanimatum non sit. Possunt enim esse: quae nec inanimata sunt:
 nec sensibilia: ut arbores. Idem tamen sensibile necesse est
 esse: cum etiam inanimatum sit: si idcirco inanimatum non est. quia
 homo esse predictus est. Rursus quarta propositio huiusmodi esse
 debet proprietatis: ut. b. quidem terminus nullo modo esse possit.
 si fuerit. a. at vero. c. possit esse et non esse si non fuerit. b. Sed
 tunc tamen. c. cum non sit. b. non esse necesse sit: si. b. terminus non sit. quia. a. terminus
 prius esse propositus est. ut si sit. a. homo. b. inanimatum. c. insensibile.
 inanimatum non erit si fuerit homo. insensibile vero potest esse et non
 esse. si non sit inanimatum. Tunc tamen insensibile non esse necesse
 est cum inanimatum non sit: quia homo esse predictus est. Quinta
 vero propositio tales habere terminos debet: ut. a. quidem si non sit
 necesse sit esse. b. sed. b. terminus sit: possit et esse et non esse. c. Tunc
 tamen. c. esse necesse sit cum fuerit. b. cum idcirco est. b. quia. a. terminus
 esse negatus est: ut si sit. a. quidem animalium. b. vero insensibile. c. inuitale.
 igitur si non sit animalium: statim consequitur: ut sit insensibile. inuitale
 autem potest esse: si sit insensibile: ut lapis. Idem vero non esse
 inuitale: si sit insensibile: ut sunt arbores. Sed tunc tamen posito
 insensibili consequitur: ut inuitale esse necesse sit: cum idcirco est
 insensibile: quia non est animalium. Sexta vero propositio tales habere
 terminos debet. ut. b. quidem esse necesse sit: si non fuerit. a. at vero
 c. terminus si sit. b. vel esse. vel non esse possit. Tunc tamen. c. non
 esse necesse sit. Cum sit. b. quum idcirco est. b. quia. a. terminus non
 esse positus est. veluti si sit. a. animalium. b. insensibile. c. vitale. Illam
 necesse est esse insensibile: si non fuerit animalium. cum vero sit
 insensibile: fieri quidem potest ut non viuat veluti lapis: fieri autem
 potest ut viuat veluti arbor. Tunc tamen necesse est non viuere: cum sit
 insensibile: quum idcirco est insensibile: quia animalium non esse propositum
 est. Septimus modus talibus terminis debet esse contextus: ut. b. quidem
 sine. a. esse non possit. c. at si non sit. b. esse et non esse possit. Tunc
 tamen necesse sit. c. terminum esse: si non sit. b. cum idcirco. b. non esse
 positum est: quum fuerit. a. ante denegatum. Sit. n. a. animalium
 quidem. b. vero sensibile. c. inuitale. Sensibile igitur esse non potest
 nisi fuerit animalium. Si igitur non fuerit animalium: non erit sensibile:
 si vero non sit: sensibile potest esse inuitale: velut in lapidibus idem
 potest non esse velut in arboribus. Tunc tamen sensibili denegato
 inuitale necesse est esse: cum idcirco non est sensibile. quia animalium
 non esse positum est. Octaua propositio his terminis concordanda est:
 ut. b. terminus esse non possit: si si fuerit. a. cum vero non sit. b. terminus.
 c. et non esse et esse possit. Sed tunc necesse sit. c. terminum non esse
 cum non fuerit. b. Cum idcirco non est. b. quia. a. terminus prius esse
 negatus est. si sit. a. quidem animalium. b. vero sensibile. c. vitale.
 sensibile igitur esse non potest nisi fuerit animalium. Idem tamen
 sensibile si non sit: et esse et non esse vitale potest non esse ut lapides
 et esse vitale ut arbores. Tunc tamen necesse est vitale non esse: si non
 sit sensibile cum idcirco sensibile non est quia prius animalium esse
 negatum est. Et his igitur constat. c. terminum quoquomodo fuerit. b. si
 conditionalibus propositionibus quae in tota enunciatione non possit

ne post predicativas locant posse: tã loco affirmatio-
nis quã loco negationis assumi: Ex quibus assumptioni-
bus sunt pplexiones varie syllogismorum. His ita ex-
peditis de oibus in cõe precipiendũ videtur. nã cum
sunt octo propositiones: que ex predicativa hypotheti-
caq; connectuntur: q̄ superius ascripte sunt: eaz qua-
tuor ita faciunt pplexionem: si. a. terminus sit. Quatu-
or vò ita cõditionem proponunt. vt. a. terminus nõ sit
fiunt vò ex his syllogismi hoc nõ ex prima proposi-
tione. si est. a. cũ sit. b. est. c. At qui est. a. cũ igitur sit. b.
est. c. vel sic. At cũ sit. b. nõ est. c. non est igit. a. Possẽ
ãt huiusmodi esse assumptionẽ ex superius descripta
propositionum nã cognoscitur. CEx secunda proposi-
tione si est. a. cũ sit. b. nõ est. c. At qui est. a. Cũ igitur
sit. b. non est. c. vel ita. At q cũ sit. b. est. c. non est igit
a. CEx tertia si est. a. cũ sit. b. nõ est. c. at qui est. a. cũ
igit non sit. b. est. c. vel ita. at qui cũ non sit. b. non est
c. non est igit. a. CEx quarta si est. a. cũ non sit. b. non
est. c. At q est. a. cũ igitur non sit. b. non est. c. vel ita.
At q cũ non sit. b. est. c. non est igit. a. In his igitur q̄
tuor propositionibus in quibus. a. terminus eẽ proponi-
tur si assumptũ fuerit eundẽ. a. terminũ eẽ. c. terminũ
vel eẽ vel non eẽ monstrat. idẽ vero. c. terminũ si as-
sumatur: si quidẽ cũ est non eẽ: vel cũ non est eẽ assu-
matur. a. terminus nõ eẽ monstrabit. CEx quinta etiã
propositione ita syllogismi fiunt. si non est. a. cum sit.
b. est. c. At q non est. a. cum igit sit. b. est. c. vel ita. At
qui est. a. cum igit sit. b. non est. c. vel ita. at qui cũ sit
b. non est. c. est igit. a. vel ita. at qui cũ sit. b. est. c. non
est igitur. a. Quod idcirco euenit vt bñdĩ propositio
quattuor colligat syllogismos. qz in his tñ si non sit
aliqd: aliud eẽ proponi põt: in quibus tria medietati-
bus carẽt. in his. n. vel interempto altero. alter ponit
vel posito altero. alter punit. CEx sexta si si sit. a. cũ
sit. b. nõ est. c. at nõ est. a. cũ igit sit. b. nõ est. c. vel ita.
At qui cũ sit. b. est. c. igit est. a. CEx septima si non est
a. cũ non sit. b. est. c. At non est. a. cũ igitur nõ sit. b. e
c. vel ita. At qui est. a. cũ igit non sit. b. non est. c. vel
ita. At qui cũ non sit. b. non est. c. e igitur. a. vel ita. at
qui cũ non sit. b. est. c. non e igitur. a. in hac quoq; cõ-
plexione propter eandẽ causam quattuor cõplexiones
fiunt. CEx octaua. Si nõ e. a. cum non sit. b. non est
c. At q non est. a. cũ igitur non sit. b. non est. c. vel ita.
At qui cũ nõ sit. b. est. c. est igitur. a. In his quattuor
quoq; ppositionibus si quidẽ. a. non esse assumat. c.
terminus vel eẽ vel non esse pcluditur. si vero. c. cũ e
non esse: vel cũ nõ est esse assumat. a. terminus semp
esse cõcluditur: nisi in quinto et septimo tantum modis
vbi cũ. e. esse assumitur. a. non esse monstrat. Oium
vero cõis est ratio preter quintũ et septimũ modũ vt
si. a. terminus ita assumatur: quõ qñ in prima enun-
ciatione propositus est: conditio q̄ sequit: in conclusi-
one firmetur. Si vero cõditio que sequitur contrario
mõ atq; in enunciatione proposita est assumat: cathe-
gorica ppositio prima est in terminat. In septimo ve-
ro vel qnto mõ quoq; rõne sit assumptũ alterum: in
vtrĩsq; ptibus faciet pclusionẽ itaq; .x. et .viii. vel .xx. fi-
unt syllogismi potius. Octo quidẽ si. a. terminus vt e
ppositus. viii. vò si. c. terminus conuerso mõ atq; in
propositiõẽ est positus: assumat. Quattuor vero ex se-
ptimo vel qnto modis vtrobĩq; facientibus cõclusio-
nẽ. Reliquis vero cõplexionibus nulla est consequẽ-
tia necessitatis. vt aut planior intellectus fieret: ipas
ppositiones cũ suis terminis positas annotauit: vt. i.
predictos assumptionũ modos non rõne solũ demõ-

stratio fieret: vey etiã per exemplum currentibus do-
ctrina clarior eluceret si est. a. bõ. cum sit. b. animatum
est. c. animal. Si est. a. bõ. cum sit. b. animatũ: non est
c. insensibile. Si est. a. bõ. cum non sit. b. inanimatũ e:
c. sensibile. Si est. a. bõ. cum non sit. b. inanimatum:
non e. c. insensibile. Si non est. a. aiatum: cum sit. b. i
sensibile: est. c. inuitale. Si non est. a. animatum: cum
sit. b. insensibile: non est. c. viuens. Si non est. a. aiatũ
cum non sit. b. sensibile: est. c. inuitale. Si non est. a.
aiatum: cum non sit. b. sensibile nõ est. c. vitale. Expe-
ditis igit bis syllogismis: q ex talibus propositionib;
fiunt: que ex prima predicativa: et secunda hypotheti-
ca copulant: nunc ad eos transitũ faciamus: q ex pri-
ma conditionali. scõa vero predicativa nectũt quaz
oium numerus ponendus est: vt de quibus loquimur:
lector agnoscat: Si cũ sit. a. est. b. est. c. Si cũ sit. a. est
b. non e. c. si cũ sit. a. non est. b. est. c. si cũ sit. a. non e.
b. non est. c. si cũ non sit. a. e. b. est. c. si cũ non sit. a. est
b. non e. c. si cũ non sit. a. non est. b. est. c. si cum nõ sit.
a. non e. b. non e. c. Prima igitur propositio tales hẽ
re terminos debet: vt. a. quidẽ possit esse preter. b. et
c. S; tunc si. a. fuerit. c. eẽ necesse sit: cũ. a. terminum
b. terminus subsequatur: vt si sit. a. quidẽ aiatum. b. bõ
c. aiatal. aiatum namq; et preter boiem et preter animal
esse põt. Tunc vero id quod aiatum est: esse animal ne-
cesse e: si id quod est aiatum homo e. Secunda ppo-
sitiõ talibus terminis cõtexenda e: vt. a. quidẽ preter
b. et preter. c. cũ eisdem esse possit. Tunc tñ necesse
sit non esse. c. cũ e. a. si posito. a. b. sequat: vt si. a. sit
aiatum. b. bõ. c. equus. Aiatum quippe: vt et homo:
vel equus sit fieri põt. Tunc vero necesse est id quod
aiatũ e non esse equũ: si id ipsum quod aiatũ est ho-
mo fuerit. Tertia propositio his terminis copulat: vt
a. quidẽ cũ. b. et c. vel esse: vel non esse possit: tunc tñ
necesse sit simul esse cũ. c. si posito. a. termino. b. termi-
nus abnuat: vt si sit. a. aiatum. b. animal. c. insensibi-
le. Nam q aiatum est: vel aiatal: vel non animal: vel in-
sensibile: vel non insensibile esse põt. sed tunc necesse
est id quod aiatum e esse insensibile: si aiato posito aiatal
abnuatur. Quarte propositionis hi termini sunt vt. a.
quidẽ cũ. b. et cum. c. esse: et non esse possit. Tunc vero
ab eo. c. modis oibus ppetur: si posito. a. termino. b.
terminus abnuat vt si sit. a. quidẽ aiatũ. b. aiatal. c. bõ
Nam quod aiatum est: et animal esse: et non esse iteq;
homo esse et non esse potest: tunc tñ necesse e vt cũ sit
aiatum non sit homo. Cum posito aiato esse animal
denegatur. Quinta vero propositio his terminis cõ-
nectitur: vt si nõ sit. a. possit eẽ et non esse. b. et c. Tunc
tñ cum non sit. a. c. terminũ esse necesse sit: si posito si
esse. a. esse. b. terminũ consequat: vt si sit. a. quidẽ iui-
tale. b. bõ. c. animal. Mas si non sit inuitale: tũc possit
bõ et animal eẽ vel non esse. at tunc necesse eẽ est a ni-
mal negato inuitali: si cũ inuitale negabit eẽ boiem
subsequat. Sexta vero propositionẽ talia debent mẽ-
bra contingere: vt si non sit. a. terminus. b. vel. c. et eẽ
vel nõ eẽ possint. Tũc vero. a. termino. c. nõ eẽ neces-
se sit cũ negationẽ. a. termini. b. termini affirmatio co-
mitabit: vt si sit. a. inuitalis. b. bõ. c. equus. Mas q nõ
e inuitale: põt vel homo vel equus eẽ vel non esse. S;
necesse e nõ esse equũ inuitali denegato: si negationẽ
inuitalis: boia positiõ subsequatur. CSeptime pro-
positiõis hos esse terminos oportebit: vt si si sit. a. ter-
minis. b. et c. et eẽ: et nõ eẽ possint. Sed tunc necesse sit
esse. c. terminũ: si negationẽ. a. termini. b. termini ne-
gatio subsequatur. vt si sit. a. animal. b. aiatũ. c. inui-

tale. animal quidem si non sit animatum et inuitale esse et non esse possit. Tunc vero necesse est si animal non sit inuitale esse: quoniam si animal non sit: non erit animatum. Octaua propositio est. cum negato. a. termino possunt esse et non esse. b. atque. c. termini. Sed tunc necesse est si. a. terminus abnuatur non esse. c. terminum. cum negationem. a. termini. b. termini negatio subsequetur. ut si sit. a. inuitale. b. animal. c. homo. Si igitur non sit inuitale: potest esse et non esse animal et homo. His igitur expeditis illud in corde dicendum est: quod superiores quattuor propositiones ita faciunt conditionem: si fuerit. a. Postiores vero si non fuerit: ex quibus omnibus syllogismi tali ratione nascuntur. Ex prima propositione. Si cum sit. a. est. b. est. c. At cum sit a. est. b. est igitur. c. vel ita. at non est. c. cum igitur sit. a. non est. b. Postiores vero fieri tales conclusiones. ex superioribus descriptarum propositionum natura cognoscimus. poterat. n. a terminus esse: et non esse cum. b. Item ex secunda. si cum sit. a. est. b. non est. c. At cum sit. a. est. b. non est igitur. c. vel ita. atque est. c. cum igitur sit. a. non est. b. Ex tertia vero utrobique assumptis terminis collectiones fiunt ut si cum est. a. non est. b. est. c. At cum sit. a. non est. b. est igitur. c. vel ita. At cum sit. a. est. b. non est igitur. c. vel ita. At non est. n. cum igitur sit. a. est. b. vel sic. at qui est. c. cum igitur sit. a. non est. b. que idcirco facta est. Collectio utrobique. quoniam in his terminis he propositiones poterant poni: in quibus immediata contraria reperiuntur. In illis. n. alterius propositio alterutrum perimebat: et alterius interceptio ponebat alterum. Ex quarta si cum sit. a. non est. b. non est. c. At qui cum sit. a. non est. b. non est igitur. vel ita. at est. c. cum igitur sit. a. est. b. Ex quinta si cum non sit. a. est. b. est. c. At cum non sit. a. est. b. est igitur. c. vel sic. at non est. c. cum igitur non sit. a. non est. b. Ex sexta si cum non sit. a. est. b. non est. c. At cum non sit. a. est. b. non est igitur. c. vel sic. At. c. est. cum igitur non sit. a. b. non est. Ex septima utrobique colligitur hoc modo. si cum non sit. a. non est. b. est. c. At cum non est. a. non est. b. est igitur. c. vel ita. At cum non sit. a. est. b. non est igitur. c. vel ita. at non est. c. cum igitur non sit. a. est. b. vel sic. at. c. est cum igitur non sit. a. b. non est. Hic quoque propter eandem causam est assumptione alterutra syllogismus fiet. Nam esse aliquid cum aliud non sit in immediatis terminis dicitur. Ex octaua si cum non sit. a. non est. b. non est. c. at cum non est. a. non est. b. non est igitur. c. vel ita. at. c. est cum igitur non sit. a. b. est. In omnibus igitur superius descriptis syllogismis ratio est. ut si. b. terminus assumatur ita ut in propositione est positus: ita. c. terminum concludat: ut et eadem propositione fuerit collocatus. At si c. terminus contrario modo assumatur quoniam in propositione ne fuerit positus. Contrario modo. b. terminus in conclusione monstrabitur preter tertium: et septimum modum in quibus etiam si. b. terminus contrario modo atque in propositione est positus assumatur: simili modo. c. terminum concludit. ut in eadem propositione. b. idem fuerat collocatus. quod sedecim quidem vel. xx. sunt syllogismi. Assumptis namque primis hypotheticis propositionibus fiunt. viii. viii. vero si secunde predicative assumantur quattuor autem his adiunguntur ex tertio et septimo modo utrobique colligentibus: ut omnes sunt in his propositionum. complexioibus fiant. xvi. vel. xx. syllogismi. quo quo vero alio modo assumptiones verteris nihil evenit necessarium. ut autem omnes propositionum et syllogismorum ratio colligatur exempla subiicimus: quibus facilius id quod superius docuimus: declaratur: si cum sit

a. animatum est. b. homo est. c. animal. si cum est. a. animal est. b. homo: non est. c. equus. si cum sit. a. animal non est. b. animal: non est. c. insensibile si cum sit. a. animal non est. b. animal non est. c. homo. si cum non sit. a. inuitale: est. b. homo: est. c. animal. si cum non sit. a. inuitale: est. b. homo: non est. c. equus. si cum sit. a. animal non est. b. animal. est. c. inuitale. si cum non sit. a. inuitale: non est. b. animal. non est. c. homo. ac de his quidem syllogismis: qui talibus propositionibus nectuntur quod ex hypothetica predicativaque consistunt: sufficenter dictum est. Nunc de his dicendum est syllogismis quorum propositiones. ita tribus terminis contineantur ut medie sint earum que ex hypothetica predicativaque: et earum que ex duabus hypotheticis connectuntur: quas idcirco hoc loco proponimus: quod ut superiores: ita hec quoque tribus terminis continentur: et a similibus ad similia tractatus fiet facilius. harum vero sunt multiplices syllogismi: quorum nullus poterit esse perfectus cum nec per se perspicui sint: et ut his fides debeat accommodari: adiuncto extrinsecus posite propositionis indigeant: est autem probatio talium syllogismorum alio constitutus ordine syllogismus: fiunt autem tum per primam: tum per secundam (ut dictum est) Tum vero per tertiam figuram. Sunt autem prime propositionis he figure Si est. a. est. b. si est. b. est. c. si est. a. est. b. si est. b. non est. c. si est. a. non est. b. si non est. b. est. c. si est. a. non est. b. si non est. b. non est. c. Si non est. a. est. b. si est. b. non est. c. Si non est. a. non est. b. si non est. b. est. c. Si non est. a. non est. b. si non est. b. non est. c. Ergo si ratio colligentie talis sit: ut constituat et confirmet assumptio: quod enunciatio prima pronunciat. xvi. necesse est fieri complexiones: ex quibus octo tantum servantur: consequentie necessitate: Reliquae vero octo nihil idoneum videntur habere ad fidem: Rursus si id quod prima propositio constituit: evertat assumptio: sic quoque xvi. necesse est fieri complexiones quarum octo firma necessitas tenet: Octo vero reliquas infida sepius veritas tenet: fiunt vero syllogismi: tum in prima figura tum in secunda: tum vero in tertia. Omnes trium figurarum modos a prima ordientes: ut nihil subterfugiat explicemus: Est. n. prime figure modus primus a prima veniens propositione: cum ita proponimus: Si est a. est. b. si est. b. necesse est esse. c. Tunc enim si. a. est et. c. esse necesse est: cuius hec demonstratio est: nam si est. a. consequitur ut sit. b. id enim proponit prima conditio si sit. a. esse. b. at si. b. fuerit. c. est: quod secunda pars propositionis pronunciat si sit. b. consequi necessario ut sit. c. Quibus ita concessis evenit: ut cum sit. a. et. c. esse necesse sit. imperfectus vero dicimus hunc syllogismum: quia testimonio probationis indigit. Probatio vero ea fuit per syllogismum demonstratio ita namque firmavit talis consequentie necessitate demonstratio. Cum enim ita proponeret: Si est. a. est. b. et si est. b. necesse est ut sit. c. proponeretque assumptio id quod affirmatio constituerat esse. a. eamque sequi assumptionem talis conclusio diceretur: quod necessario esset. c. nec id esset ex ipsius syllogismi natura et proprietate perspicuum: addita est probatio per syllogismum hoc modo: Si est. a. est. b. et si est. b. est. c. Si igitur est. a. necesse est ut sit. c. Et in reliquis quidem eandem rationem expectari oportere manifestum est. Et hec complexio quidem ea est: que id quod primo in propositione positum fuerat assumit atque constituit quod si id ponendo quis quod sequatur assumat: nulla est necessitas syllogismi. valet cum dicimus. Si est. a. est. b. et si est. b.

si est. b. necesse est esse. c. at qui est. c. Non necesse est esse. b. vel non esse. Sed cum non sit necesse. b. eē vel non esse: nō erit necesse. a. esse vel non esse. idē quoq; tale firmabit exemplū. Si est homo: animal ē: et si est animal erit corpus animatū. at q est corpus animatum nō necesse erit animal eē. quocirca nec hoīez quoq;

Secundus quoq; modus est hic prime figure: cū ita proponimus. si est. a. est. b. et si est. b. necesse ē nō eē. c. at vero est. a. nō est igitur. c. cuius demōstratio talis est. Nam si est. a. est. b. Id enim prima cōditio mōstrabat: que ē si sit. a. eē. b. Cū vero sit. b. necesse ē nō eē c. Id enī consequētia preferebat in qua pronūciabat si est. b. cōsequi ex necessitate: vt nō eēt. c. si igit sit. a: non erit. c. quod si id quod propositio vltimū cōstituit ponat assumptio. i. non esse. c. nullus ē hic syllogism⁹ Nam si de aliqua re ita proponatur. si hō sit. est animal et si est animal non est lapis: at non est lapis: non necesse erit aut esse aut non esse animal. Eodē mō nec hominem. potest enim si lapis non sit esse lignū vel cetera que nec animalia sunt: nec inter homines numerant

Tertius modus est prime figure: cū id assumptio cōstituit q; propositio prima pōebat: cuius ex tertia ppositione principium est: cū proponimus. si est. a. non ē. b. si nō est. b. necesse ē eē. c. Hic enī rursus si. a. terminus assumatur ita vt in prima enunciatōe ē positus. ita dicit. at qui ē. a. est igit. c. Probatio vō similis ē superioribus. Nam q; est. a. non est. b. et q; non est. b. est. c. quia igit est. a. est. c. quod si. c. terminus assumatur nihil necessarius fiet. Ut si ita proponimus. si hō est: non est insensibile. si non est insensibile est animal. est autem animal: non necesse est esse homines.

Quartus modus qui ex quarta propositione principium capit: est qui ex tali propositione formatur. si est. a. non est. b. si non est. b. non est etiaz. c. Hic enī si. a. ē: necesse est non eē. c. Demōstratio vō eadez est que in superioribus modis. et si nō eē. c. assumat: nulla erit necessitas complexionis hoc modo. Age enim proponat. si est hō: non est irrationale: et si non est irrationale: nō est inanimatum. At qui non est inanimatū. nō necesse est esse hominem.

Quintus modus est ex quinta enunciatione procedens. Cuius prima talis est ppositio. si nō est. a. est. b. si est. b. etiā necesse est. c. eē. at nō est. a. c. igitur necesse est eē. Hic quoq; pri⁹ dicta ppositio facit consequentiā necessitatis. at si id qd ē. c. assumatur: nulla necessitas euenit. Sit. n. propositum. si non est irrationale rationale est. sed si rationale est. animal est. et assumamus: sed ē animal: nō necesse erit vel eē vel non esse irrationale.

Sextus modus est ita propositus: que sexta propositio facit. si nō est. a. est. b. et si ē. b. non est. c. at. qui nō est. a. non est igit. c. Similis vero superioribus est demōstratio. at si. c. assumat eodē mō nullus est syllogism⁹. Nam si sit propositio. si animal nō est. inanimatū est et si inanimatū ē: sensibile non est. si assumamus. at nō ē sensibile: nō necesse erit vel eē vel non esse animatū.

Septim⁹ mod⁹ est q; ex septima ppositione est. si. a. non est. b. non ē. et si nō ē. b. necesse est eē. c. at non est. a. necesse est igit eē. c. qd si. c. assumatur. nihil sit necessarius. nā si pponim⁹. si non est animatū: non est animal: et si animal nō sit insensibile est: assumamusq; at est insensibile: nō necesse est vel esse vel non esse animatū.

Octausus modus est: q; ita pponit. si non est. a. non est. b. et si nō ē. b. necesse ē nō eē. c. at q nō ē. a. nō est igit. c. qd si. c. assumat nulla erit necitas. age. n. ita pponam⁹. si nō ē animal nō ē animal et si nō ē animal necesse ē nō eē sensibile. at nō ē sensibile

non necesse erit nō eē animal: vt arbores herbas: et qdq; vitali trā aīa nō etiā sensibili vegetat. In prima igit figura ex trib⁹ terminis fiat hypothetice. xvi. cōplexiones: ita vt id qd ppositū ē i propōne: id i assumptōe quoq; ponat. Octo quidē si. a. termin⁹ in assumptōe ponat. Octo vō si. c. q; si. a. terminus ponendo assumat: erunt octo necessarij syllogismi. si vō. c. termin⁹ ponēdo assumat null⁹ syllogism⁹ ē. Eodē quoq; mō sillogiz. pplexionūq; ordo cōstabit si id i assumptōe qd i propōne positū fuerat auferat. sicut quoq; sexdecim cōplexiones: quaz octo quidē vbi id qd seqt auferit itegra necessitate pdurat. octo vō i qb⁹ id qd pcedit auferit: necessitate nō eadē rōne cōseruat: hō rō vō oīum subdāt exēpla. Prim⁹ igit mod⁹ ē hic. si est. a. ē. b. et si ē. b. et. c. eē necesse ē. at nō ē. c. igit. a. nō est. qd si assumamus at nō ē. a. nihil euenit necessariū. Sit. n. ppo bec. si hō ē animal: et si animal ē animal eē necesse ē. atq; nō ē hō. nō igit necesse erit: vt sit vel non sit animal. Sec⁹s mod⁹ ē. si. ē. a. ē. b. et si ē. b. h. eē. necesse ē at. c. ē igit. a. nō erit. qd si assumamus ita. at nō ē. a. si necesse erit eē. c. vel nō eē. nā si sit ppo. si hō ē animal est et si animal ē lapis nō ē: si assumamus at nō est homo non necesse ē lapidē eē vel nō eē. Tert⁹ mod⁹ ē. si ē. a. nō ē b. et si nō ē. b. necesse ē eē. c. at nō ē. c. necesse ē igit nō eē. a. qd si. a. terminū tollat assumptio: nihil euenit necessariū. Age. n. sit ppo. si hō ē: nō ē animal: et si animal nō ē: animal ē: necesse est: at non est homo. non necesse ē eē vel nō eē animal. Quartus si ē. a. nō ē. b. et si non est. b. necesse ē nō eē. c. At ē. c. igit. a. nō erit. qd si assumamus nō eē. a. nulla necessitas cōplexionis inuenitur. nā si sit ppo. si hō ē. nō est irrationale. si irrationale non ē: inanimatū nō eē necesse est. At non ē homo: nō necesse ē eē: vel nō eē inanimatū. Quintus si. a. nō ē. b. ē et si. b. ē: etiā. c. eē necesse ē. at si ē. c. igit. a. esse necesse ē. qd si. a. termin⁹ assumat: nullus fiet syllogism⁹. sit enī propositio: si irrationale nō ē: rationale ē: et si rationale ē: animal ē: atq; irrationale ē. nō necesse erit eē: vel nō eē animal. Sextus. si nō ē. a. est. b. et si est. b. necesse est nō esse. c. At qui ē. c. igit. a. eē necesse ē. qd si a. terminū sumā nulla necessitas inuenit. sit. n. ppo talis si animal non sit: inanimatū ē. et si inanimatū est sensibile non est. at qui animal est. non erit necesse esse vel nō eē sensibile. Septimus si nō ē. a. non est. b. et si nō est. b. necesse est eē. c. at. c. nō est igit. a. esse necesse ē qd si. a. terminū supserimus cōplexio nullam facit necessitatē. sit vero ppo talis. si animal nō sit: nō ē rationale si rationale non ē: irrationale est. et si assumo. at qui animal ē. nō necesse est vel eē rationale: vel non eē. Octausus modus ē qui hac ppo formatur. si nō est. a. non ē. b. et si. b. non est. c. non esse necesse est. at qui est. c. igit a. eē necesse ē. Quod si. a. terminū supseris: nulla fiet necessitas. sit enī propositum. si non est animal non ē homo: et si non est homo: necesse est non esse risibile. At qui est animal: non necesse erit eē vel non esse risibile: ac de prima quidem figura satis dictum est: sequenti vero volumine de secunda tractabitur.

De syllogismo hypothetico. Liber Secundus

Inditionalium propositionum: que tribus terminis constant: secunda figura: ē quotiens cum aliquid dicitur vel esse: vel non esse: sequitur vt duo quedam vel eē vel non esse dicantur. variantur autem i ipsis propositionibus: vel etiam in conclusionibus sicut assumptionis ordinem multis modis quod vt facilius innotescat: prius cuncte propositiones